

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 14.9.2017 г.
COM(2017) 488 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА
ОТНОСНО ГАРАНЦИОННИЯ ФОНД ЗА ВЪНШНИ ДЕЙНОСТИ И НЕГОВОТО
УПРАВЛЕНИЕ ПРЕЗ 2016 г.

{SWD(2017) 296 final}

Съдържание

1.	Въведение	3
2.	Финансово състояние и значителни сделки на Гаранционния фонд	4
2.1.	Финансово състояние на Гаранционния фонд към 31 декември 2016 г.	4
2.2.	Значителни сделки на Фонда през 2016 г.	4
2.3.	Значителна сделка след отчетната дата	5
3.	Неконсолидирани финансови отчети на Фонда	5
3.1.	Неконсолидирано финансово състояние към 31 декември 2016 г.	5
3.2.	Неконсолидиран отчет за финансовия резултат	7
4.	Управление на касовите средства на Гаранционния фонд	8
4.1.	Инвестиционна политика	8
4.2.	Резултати и развитие на пазара	8
5.	Искове за плащания до Гаранционния фонд	10
6.	Възнаграждение на ЕИБ	10

1. ВЪВЕДЕНИЕ

С Регламент (ЕО, Евратом) № 480/2009 на Съвета от 25 май 2009 г. (кодифициран текст) („Регламентът“)¹ бе учреден Гаранционният фонд за външни дейности („Фонда“), средствата от който се използват за изплащане на суми на кредитори на Съюза в случай на неизпълнение от страна на получателите на заеми, предоставени или гарантирани от Европейския съюз. В съответствие с член 7 от регламента Комисията повери финансовото управление на Фонда на Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) съгласно споразумение, подписано между Общността и ЕИБ на 25 ноември 1994 г. и изменено впоследствие на 23 септември 1996 г., 8 май 2002 г., 25 февруари 2008 г. и 9 ноември 2010 г. („Споразумението“).

Съгласно член 8 от регламента Комисията е длъжна да изпраща на Европейския парламент, Съвета и Сметната палата годишен доклад за състоянието на Фонда и неговото управление за всяка финансова година до 31 май на следващата година.

Настоящият доклад, придружен от работен документ на службите на Комисията (РДСК), предоставя тази информация. Тя се основава на данни, получени от ЕИБ, както е предвидено в споразумението.

¹ ОВ L 145, 10.6.2009 г., стр. 10; регламентът кодифицира и отменя Регламент (ЕО, Евратом) № 2728/94 от 31 октомври 1994 г. относно създаване на Гаранционен фонд за външни дейности.

2. ФИНАНСОВО СЪСТОЯНИЕ И ЗНАЧИТЕЛНИ СДЕЛКИ НА ГАРАНЦИОННИЯ ФОНД

2.1. Финансово състояние на Гаранционния фонд към 31 декември 2016 г.

Към 31 декември 2016 г. средствата в Гаранционния фонд възлизаха на 2 506 053 053,14 евро (2 343 091 110,14 евро към 31 декември 2015 г.) (вж. приложението към РДСК: финансовите отчети на Гаранционния фонд, предоставени от ЕИБ).

Общата балансова стойност на Фонда се е повишила с около 162,9 милиона евро през 2016 г. Това се дължи най-вече на:

Увеличаване:

- Вноската от бюджета на ЕС (ресурсно обезпечаване) за коригиране на средствата на Фонда в съответствие с целевото равнище от 9 % възлезе на 240,5 милиона евро.
- Стопанският резултат от финансови операции възлезе на 29,8 милиона евро.
- Оценката на портфейла се е увеличила с 3,4 милиона евро поради пазарната корекция в неговата стойност.

Намаляване:

- Намесите на Фонда за покриване на просрочени плащания са в размер на общо 110,8 милиона евро.

2.2. Значителни сделки на Фонда през 2016 г.

- От ноември 2011 г. ЕИБ е изправена пред просрочените задължения по сирийските държавни заеми. В резултат на това и в съответствие с гаранционното споразумение между ЕС и ЕИБ, до 31 декември 2016 г. ЕИБ отправи до Гаранционния фонд на ЕС 38 иска за плащания в размер на общо 309,07 милиона евро (вж. точка 5).
- На 29 септември 2016 г. Комисията е платила 4,7 милиона евро на ЕИБ по искане за активиране на гаранция по просрочен заем за Enfidha Airport (Тунис).
- През февруари 2016 г. сумата от 257,1 милиона евро беше прехвърлена от бюджета към Фонда, което съответства на ресурсното обезпечаване за 2016 г.
- През февруари 2016 г. вноската от бюджета на ЕС във Фонда беше изчислена съгласно член 3 и член 5 от регламента:

В член 3 от регламента се изисква средствата във Фонда да достигнат целево равнище, определено на 9 % от общите непогасени капиталови задължения, произтичащи от всяка операция, увеличени с неплатените дължими лихви.

Член 5 от регламента предвижда, че сумата, която подлежи на прехвърляне към Фонда от бюджета в година $n+1$, се изчислява въз основа на разликата между целевата сума и стойността на нетните активи на Фонда в края на година $n-1$, изчислена в началото на година n .

С цел средствата във Фонда да се коригират и достигнат до 9 % от общите непогасени капиталови задължения, сума в размер на 240,5 милиона евро, изчислена въз основа на неприключените гарантирани операции към 31 декември 2015 г., беше включена в бюджета на ЕС за 2017 г. за обезпечаване на Фонда. Сумата бе одобрена от Съвета и Европейския парламент и бе призната като актив (вземане) в счетоводния баланс на Фонда към 31 декември 2016 г.

2.3. Значителна сделка след отчетната дата

През февруари 2017 г. посочената по-горе сума за ресурсно обезпечаване в размер на 240,5 милиона евро беше прехвърлена от бюджета на ЕС към Фонда.

3. НЕКОНСОЛИДИРАНИ ФИНАНСОВИ ОТЧЕТИ НА ФОНДА

Целта на неконсолидираните финансови отчети на Фонда е да включват счетоводните операции, които не се съдържат в изготвяните от ЕИБ финансови отчети на Фонда (вж. РДСК). Те са част от консолидираните финансови отчети на ЕС.

3.1. Неконсолидирано финансово състояние към 31 декември 2016 г.

Счетоводен баланс — активи

	31 декември 2016 г.	31 декември 2015 г.
НЕТЕКУЩИ АКТИВИ	1 945 964 058	1 614 233 483
Финансови активи	1 945 964 058	1 614 233 483
ТЕКУЩИ АКТИВИ	324 202 070	493 752 100
Финансови активи	122 687 046	387 792 573
Вземания	4 653 326	22 016 264
Парични средства и парични еквиваленти	196 861 698	83 943 262
ОБЩО АКТИВИ	2 270 166 128	2 107 985 583

Счетоводен баланс — пасиви

	31 декември 2016 г.	31 декември 2015 г.
РЕСУРСИ НА ВНОСИТЕЛЯ	1 958 000 325	2 082 760 780
Вноска на Европейската комисия	1 468 631 390	1 211 509 598
Резерв на справедливата стойност	35 493 647	32 123 388
Неразпределена печалба	453 875 288	839 127 794
НЕТЕКУЩИ ПАСИВИ	259 381 269	—
Финансови провизии	259 381 269	—
ТЕКУЩИ ПАСИВИ	52 784 534	25 224 803
Финансови провизии	49 674 541	
Задължения	3 109 993	25 224 803
ОБЩО СРЕДСТВА НА ВНОСИТЕЛЯ + ЗАДЪЛЖЕНИЯ	2 270 166 128	2 107 985 583

Разликата от 235,8 милиона евро между общата стойност на неконсолидирания счетоводен баланс на Фонда (2 270 166 128 евро) и стойността на Фонда в изготвяните от ЕИБ финансови отчети (2 506 053 053 евро) може да се обясни най-вече със следните елементи:

- Неконсолидираните финансови отчети обхващат всички суми, суброгирани на ЕС в резултат на гаранционни плащания по иски за плащания по просрочени дългови инструменти (просрочени плащания плюс дължимите лихви по просрочени плащания). Въпреки това, с оглед на политическото положение в Сирия и въз основа на решение на счетоводителя на ЕО, тези суми са били напълно обезценени във финансовите отчети за 2016 г.
- Текущите активи (вземанията) в неконсолидираните финансови отчети включват иск от ЕИБ в размер на 4,7 милиона евро за активиране на гаранция по просрочен заем на Enfidha Airport (Тунис), което в момента се обсъжда с ЕИБ.
- Финансови провизии в размер на 309,1 милиона евро, свързани с бъдещи траншове по останалите неизплатени сирийски заеми, са признати в неконсолидираните финансови отчети през 2016 г.

- Настоящите пасиви (задължения) в неконсолидираните финансови отчети включват начислена дължима сума от 2,1 милиона евро за такси за събиране на вземания на ЕИБ.
- Плащанията по искове от Гаранционния фонд към ЕИБ (и когато е приложимо, последващи възстановявания по искове и просрочени лихви) са признати като намаления (увеличения) на нетни активи (вноска на ЕС) в изготвяните от ЕИБ финансови отчети. В неконсолидираните финансови отчети сумите, платени по искове на ЕИБ, не се приспадат от нетните активи, тъй като те стават суброгирани суми. Съответните суми се осчетоводяват или като приходи (начислени просрочени лихви и глоби, печалби от курсови разлики) или като разходи (начислени такси за събиране на вземания на ЕИБ, обезценки, загуби от курсови разлики). Поради това има постоянна разлика между нетните активи (вноска на ЕС и неразпределена печалба), които са признати в изготвяните от ЕИБ финансови отчети, и неконсолидираните финансови отчети, изготвяни от ЕК.

3.2. Неконсолидиран отчет за финансовия резултат

Както и счетоводният баланс, неконсолидираният отчет за финансовия резултат се изготвя с оглед включването му в консолидираните финансови отчети на ЕС.

	2016 г.	2015 г.
Приходи от оперативни дейности	—	477 789
Разходи от оперативни дейности	(310 636 400)	(1 591 683)
РЕЗУЛТАТ ОТ ОПЕРАТИВНИ ДЕЙНОСТИ	(310 636 400)	(1 113 894)
Финансови приходи	39 947 802	40 109 123
Финансови разходи	(114 563 908)	(68 365 473)
ФИНАНСОВ РЕЗУЛТАТ	(74 616 106)	(28 256 350)
СТОПАНСКИ РЕЗУЛТАТ ЗА ГОДИНАТА	(385 252 506)	(29 370 244)

- Разходите от оперативни дейности включват главно нереализирана загуба от новопризнати финансови провизии по бъдещите сирийски вноски (309,1 милиона евро), такси за управление на ЕИБ (0,9 милиона евро), начислени такси за събиране на вземания на ЕИБ (0,5 милиона евро) и такси за попечителство и одит (0,2 милиона евро).
- Финансовите приходи включват главно приходите от лихви от инвестиционния портфейл (14,4 милиона евро), реализирани печалби от продажба на финансови активи (16,8 милиона евро) и натрупани просрочени лихви при суброгация на суми (8,7 милиона евро).

- Финансовите разходи включват главно загуби от обезценка на сирийските заеми, суброгирани на ЕС през 2016 г. (вж. точка 5).

4. УПРАВЛЕНИЕ НА КАСОВИТЕ СРЕДСТВА НА ГАРАНЦИОННИЯ ФОНД

4.1. Инвестиционна политика

Ликвидните активи на Фонда се инвестират в съответствие с принципите за управление, изложени в приложението към измененото споразумение². Съответно 20 % от средствата на Фонда трябва да се инвестират в краткосрочни инвестиции (до една година). Тези инвестиции включват ценни книжа с променлив лихвен процент, независимо от падежите им, и ценни книжа с фиксиран лихвен процент с оставащ срок до падежа не повече от една година, независимо от първоначалния им срок до падежа. За да се поддържа баланс между различните инструменти, осигуряващи необходимата ликвидност, минимум 100 милиона евро се държат в инструменти на паричния пазар, предимно в банкови депозити.

До 80 % от средствата във Фонда могат да бъдат инвестирани в портфейл от облигации с оставащ срок до техния падеж не повече от 10 години и 6 месеца, считано от датата на плащането. Средната продължителност на всички инвестирани от Фонда активи не може да надвишава 5 години. При инвестициите в облигации следва да се спазват специфични критерии като ликвидност, кредитно качество, допустимост на контрагента и ограничения за концентрация. С цел да се гарантира диверсификация на риска общата сума, инвестирана в облигации на един емитент, не трябва да превишава 10 % от общата номинална стойност на портфейла.

4.2. Резултати и развитие на пазара

През 2016 г. макроикономическите условия и много гъвкавата парична политика са довели до намаляване, а често и до отрицателни лихвени проценти.

През първата половина на 2016 г. европейският пазар на инструменти с фиксиран доход се характеризира с висока нестабилност на пазара, пазарните нагласи са продиктувани от забавянето на икономическия растеж в Китай, от някои слабости във възстановяването на САЩ и от намаляващите цени на стоките, подхранващи опасения за рецесия, както и от промените в условията на разширената програма за изкупуване на активи (ЕАРР).

Доходността по държавните ценни книжа продължи да се понижава до септември в резултат на ниския номинален растеж и гъвкавата парична политика. Реакциите на пазара по отношение на референдума в Обединеното кралство, проведен на 23 юни 2016 г. относно членството в ЕС, и президентските избори в САЩ през ноември 2016 г., също бяха важни събития от значение за пазара през 2016 г.

² Изменено чрез Допълнително споразумение № 1 от 23 септември 1996 г., Допълнително споразумение № 2 от 8 май 2002 г., Допълнително споразумение № 3 от 25 февруари 2008 г. и Допълнително споразумение № 4 от 9 ноември 2010 г.

Пазарите на облигации бяха по-спокойни през третото тримесечие, като акцентът бе периодът на промяна на паричната политика през септември на Централната банка на Япония (сигнализираща въвеждането на тавани на доходността на японските държавни ценни книжа), което засили очакванията за подкрепа на фискалната политика за световните икономики.

През последното тримесечие на 2016 г. пазарът на облигации се обърна поради засилените политически рискове. Налице е рязко повишаване на нестабилността и цялостно увеличаване на средносрочните и дългосрочните референтни лихвени проценти. Средносрочните и дългосрочните облигации, и по-специално референтната доходност по 10-годишните германски облигации, отново са с положителни стойности. За разлика от това краткосрочните лихвени проценти останаха стабилни на силно отрицателни равнища. Освен несигурността сред участниците на пазара относно паричната политика на големите централни банки, главната движеща сила бе политиката, която ще бъде следвана от новоизбрания президент на САЩ.

Резултатът от президентските избори в САЩ предизвика преоценка на много класове активи, като бе отделено особено внимание на планове на икономическата политика на Тръмп за фискални стимули, данъчни реформи и дерегулация. От избирането му в края на годината в цените на пазара са залегнали очаквания за по-висок растеж и инфлация, като евентуалните рискове във връзка с някои въпроси от неговата предизборна кампания са занижени — относно подхода му към търговията и външната политика. В резултат на това на развитите пазари се наблюдава голямо пренасочване към акции и отлив от облигации.

Резултатите на портфейла на Фонда се следяха по пазарна стойност (МТМ). През 2016 г. портфейлът реализира годишна възвращаемост по МТМ в размер на 1,5563 %, т.е. над референтната стойност от +36,35 базисни пункта. Референтният индекс на Фонда е сложен индекс, съставен основно от индекси iBoxx³ (по-специално индекси за държавния дълг в евро на държавите от еврозоната и за обезпеченията в евро), както и индекса Euribid⁴ за краткосрочни експозиции.

Положителните резултати на Фонда през 2016 г. се обясняват главно с намаляването в краткосрочната част на кривата на доходността (вж. раздел 1.4.2 „Резултати“ от работния документ на службите на Комисията (РДСК) за повече подробности, настъпили през годината).

³ iBoxx-индексите за пазара на облигации представляват референтни индекси за професионални цели, които включват емисии на ликвидни облигации от инвестиционен клас. Те дават възможност на инвеститорите да анализират и избират референтни индекси, които съответстват на техния инвестиционен профил. Те се използват за проучване на инструментите с фиксиран доход, разпределение на активи и оценка на резултатите.

⁴ Euribid е междубанков лихвен процент в евро, по който банката е готова да заема средства (курс „купува“), а по-широко известният Euribor е стандартният междубанков лихвен процент, предлаган от банката, по който тя е готова да отпуска кредити.

5. ИСКОВЕ ЗА ПЛАЩАНИЯ ДО ГАРАНЦИОННИЯ ФОНД

Вследствие на влошаването на положението в Сирия Съветът по външни работи, Европейският парламент и Съветът взеха решения през 2011 г. за забрана на плащанията от страна на ЕИБ във връзка със съществуващи кредитни споразумения, както и за спиране на договорите за техническа помощ на ЕИС за държавни проекти в Сирия. Ограничителните мерки бяха след това заложили в Регламент на Съвета (ЕС) № 36/2012 от 18 януари 2012 г., както е изменен.

В резултат на това от май 2011 г. насам ЕИБ не е предприела нова операция по финансиране и всички текущи плащания и услуги по оказване на техническа помощ на Сирия са преустановени от ноември 2011 г. до следващо разпореждане.

От ноември 2011 г. ЕИБ е изправена пред просрочените задължения по сирийските държавни заеми. В резултат на това и в съответствие с гаранционното споразумение между ЕС и ЕИБ, до 31 декември 2016 г. ЕИБ предяви на Гаранционния фонд на ЕС 38 иска за плащания в размер на общо 309,07 милиона евро (включително санкции, налагани от ЕИБ, и възстановени суми).

На 29 септември 2016 г. Комисията е платила 4,7 милиона евро на ЕИБ по искане за активиране на гаранция по просрочен заем за Enfidha Airport (Тунис).

- Събития след отчетната дата (към края на юли 2017 г.)

До края на юли 2017 г. към Гаранционния фонд са предявени седем допълнителни иска във връзка с просрочени плащания от Сирия в размер на общо 31,57 милиона евро (включително санкции, налагани от ЕИБ).

На 20 януари 2017 г. Комисията получи второ искане от ЕИБ за активиране на гаранция по просрочен заем за Enfidha Airport (Тунис) в размер на общо 2,21 милиона евро (включително санкции).

6. ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕ НА ЕИБ

Възнаграждението на ЕИБ се състои от таксите за управление и за събиране на вземания. Таксите за управление обхващат управлението на Фонда. Таксите за събиране на вземания покриват усилията на ЕИБ за възстановяване по отношение на исковете по просрочени плащания, обхванати от гаранцията от ЕС за финансовите операции на ЕИБ извън Съюза.

Във второто Допълнително споразумение към сключеното на 8 май 2002 г. споразумение е предвидено възнаграждението на банката да се изчислява, като към комисионите за всеки транш от активите на Фонда се прилагат прогресивно намаляващи годишни ставки. Това възнаграждение се изчислява на базата на средногодишните активи на Фонда.

Възнаграждението на банката за 2016 г. бе 891 975 евро и бе включено като разход в отчета за приходите и разходите и в счетоводния баланс като начисления (пасиви).

Таксите за събиране на вземания, дължими на ЕИБ, се изчисляват въз основа на споразумението за събиране на вземанията, подписано между Комисията и банката през юли 2014 г. В края на 2016 г. общата сума на начислените такси за събиране на вземания е била 2 060 285 евро.